

BELEID EN

Drie vragen aan Paul van Soomeren,

► Beveiligingsland zit gesegmenteerd in elkaar. Het zijn eilandjes die niet goed met elkaar samenwerken. Paul van Soomeren, oprichter en directeur van de DSP-groep, pleit voor veel meer samenhang. Hij propageert de ketengedachte. Vooral nog domineert — wat Van Soomeren noemt — de toys for boys-mentaliteit. “Na het alarm kwam de camera en na de camera de DNA-douche. De winst zit in het schuiven van dozen, het verkopen van middelen, niet in het voorkomen of oplossen van veiligheidsproblemen.” Als uitzonderingen noemt hij de aanpak van Veilig Ontwerp en Beheer, de VeiligheidsEffectRapportage (VER) en het Politiekeurmerk Veilig Wonen®. Frits van de Kant, directeur van het Centrum voor Beveiliging en Veiligheid (CB&V), is verantwoordelijk voor het afgeven van PKVW-certificaten. Hij deelt het enthousiasme voor PKVW, maar plaatst kanttekeningen. Als tegenhanger van dit keurmerk ontwikkelde CB&V de Nationale Beveiligingsrichtlijn (NBR). Een steun in de rug wellicht voor gemeenten die sociale veiligheid willen stimuleren. Volgens Caspar van Looveren, beleidsmedewerker Integrale Veiligheid bij de gemeente Oss, legt het Rijk “steeds meer taken en bevoegdheden gericht op het verbeteren van veiligheid en het tegengaan van criminaliteit bij de gemeente”.

1 Wat zijn volgens u de belangrijkste trends, ontwikkelingen en gebeurtenissen op het gebied van Beveiliging geweest in 2008?

Paul van Soomeren: “Over beveiliging ben ik somber. Het is een vakgebied geworden waar weinig vooruitgang in zit. De sector is aanbodgericht, niet risicogericht. Stel: je hebt als instelling een veiligheidsprobleem. Van veiligheid heb je weinig verstand, want het is je core business niet. Dus je gaat shoppen. Je gaat naar een firma in manbewaking. Dan kom je naar buiten met een voorstel voor 10.000 manuren bewakingswerk. Je twijfelt. Dus ga je naar een elektronicaclub en die doet je het voorstel voor in totaal 10 miljoen euro aan alarmeringsapparatuur. Opnieuw twijfel. Op naar de topper in bouwkundige beveiliging en daar sta je dan even later met een dik pakket aan voorstellen voor ingrijpende aanpassingen van kozijnen, deuren,

ramen en hekken. Gelukkig ken je nog een oude buurman, een politiemann die bijkluist in veiligheidsopleidingen. Zijn voorstel behelst dat alle medewerkers een veiligheidscursus van twee dagen moeten krijgen. De camera-boer sla je dan maar over, want je kunt het voorstel al raden: op elke hoek van je gebouw een camera. Kort en goed: de trends in de sector zijn de beveiligingsmiddelen. Toys for boys. Na het alarm kwam de camera en na de camera de DNA-douche. De winst zit in het schuiven van dozen, het verkopen van middelen, niet in het voorkomen of oplossen van veiligheidsproblemen. Er wordt te weinig aandacht besteed aan een grondige inventarisatie van de risico's. Op grond van zo'n grondige risico-inventarisatie zou op hoger niveau (raad van bestuur, college van B&W) de keuze gemaakt moeten worden wat er moet gebeuren. Verzekeren, verdedigen of niets doen. Mijn advies? Eerst een beveiligingsbeleid en beveiligingsplannen maken,

dan de zaak goed organiseren en dan pas — en alleen als het echt nodig is — offertes bij beveiligingsbedrijven aanvragen en de dozen uitpakken.”

Positief is Van Soomeren over integrale aanpakken zoals het Politiekeurmerk Veilig Wonen®. “Het PKVW is feitelijk een set van een kleine 50 samenhangende eisen op het terrein van Veilig Ontwerp en Beheer (VOB), al is er nog te veel aandacht op het niveau van de inbraakwerendheid van ramen en deuren en worden de eisen op stedenbouwkundig, kavel- en gebouwniveau nog te vaak veronachtzaamd. Maar toch: het is een slim pakket en zo zijn er meer.”

Frits van de Kant deelt het enthousiasme voor PKVW: “Beveiliging van panden en in het bijzonder van woningen dient de crimineel een stap voor te blijven. Het effect van preventie heeft zich in de afgelopen jaren via het Politiekeurmerk Veilig Wonen® meerdere

PLANNEN MAKEN

Frits van de Kant en Caspar van Looveren

Paul van Soomeren: "Met een zekere tevredenheid constateer ik dat er stapje voor stapje meer 'ketengericht' gedacht wordt. In de private sector, maar ook in de publieke sector."

Paul van Soomeren

malen bewezen. Een correct beveiligde woning met bewoners die adequaat opletten en ook hun organisatorische maatregelen disciplinair toepassen heeft een zeer geringe kans om nog door inbraak te worden getroffen. Onderzoek van DSP-groep laat zien dat die kans met 95 tot 98 procent afneemt. Een correct beveiligde woning in een woonwijk die ook conform de eisen van PKVW is ingericht, is de afgelopen jaren zelden getroffen door inbraak. Ook de bewoners weten dit te waarderen en voelen zich over het algemeen veilig in hun woning en woonomgeving. Maar het is niet alleen hosanna. In 2004 heeft de politie de uitvoering van PKVW aan private partijen overgelaten en dit heeft wel zijn weerslag op de uitvoering. De politie communiceert in veel regio's niet meer over het onderwerp woninginbraak en daarbij ontstaat het beeld bij bewoners dat er weinig tot niet meer wordt ingebroken. Dit is een verkeerd beeld, aangezien zich in 2007 weer een lichte stijging aankondigde die in 2008 werd voortgezet door een stijging van twee procent. In 2008 is er ruim 70.000 keer ingebroken in woningen. Uit recente cijfers vanuit Duitsland bleek dat we daarmee nog steeds 50 procent meer inbraken hebben dan onze

Oosterburen. Zweden bijvoorbeeld noteert zelfs de helft van het aantal inbraken in vergelijking met Duitsland, dus daar moeten we ons voorlopig maar niet aan spiegelen. Ontwikkelingen zijn er te melden op het terrein van inbraakmethoden. Met de openstelling van de grenzen met landen uit het vroegere Oostblok zien we nu ook dat zij er

deur te openen. Terwijl de bewoners rustig liggen te slapen, worden de waardevolle spullen ingeladen. En als de autosleutels er ook voor het oprapen liggen, worden diezelfde spullen in de auto van de bewoners geladen. Daarna vertrekt de auto richting oosten. Deze inbraakmethode is simpelweg te voorkomen door de sleutel niet in het slot achter

Er wordt te weinig aandacht besteed aan een grondige inventarisatie van de risico's

andere methoden op na houden. Zo wordt er overdag door de woonwijken gelopen en gekeken waar de waardevolle voorwerpen, zoals LCD-schermen, zich bevinden. In de nacht komt men terug en wordt er veelal een gaatje geboord bij die achterdeuren waar de sleutel nog in het slot is achtergelaten. Met een stevig stuk ijzerdraad ziet men kans de sleutel rond te draaien en zonder lawaai de

te laten. De laatste maanden krijgen we ook steeds vaker meldingen van overvallen bij woningen. In de meeste gevallen dringen er gemaskerde personen binnen en worden onder bedreiging met messen en vuurwapens sieraden en geld afhandig gemaakt. Een ernstige ontwikkeling, maar ook deze is voor een belangrijk deel te voorkomen door de organisatorische maatregelen consequent ►

Frits van de Kant: "Beveiligen is maatwerk op risico van het pand en de gebruikers ervan en het pakket maatregelen van PKVW is afdoende gebleken voor het merendeel van de bewoners."

Frits van de Kant

uit te voeren. Zicht op de bezoekers voordat de deur wordt geopend is van essentieel belang, en daarmee wordt binnendringen voorkomen."

Caspar van Looveren: "Het Rijk legt steeds meer taken en bevoegdheden gericht op het verbeteren van veiligheid en het tegengaan van criminaliteit bij de gemeente. Ik denk in dit verband aan de wet Bevordering Integriteit Beoordeling door het Openbaar Bestuur (BIBOB). Een wet die moet voorkomen dat de overheid de georganiseerde criminaliteit faciliteert.

Het Rijk stimuleert in toenemende mate dat gemeenten elkaar opzoeken en gaan samenwerken op het terrein van veiligheid. In de verschillende politieregio's werken gemeenten, politie en Openbaar Ministerie nauw samen. Met de veiligheidsregio's wil het kabinet een professionele organisatie tot stand brengen voor een adequate regionale aanpak van rampen en crisissituaties. Crisisbeheersing in deze opzet wil het kabinet binnen twee jaar op orde hebben."

constateer ik dat er stapje voor stapje meer ketengericht gedacht wordt. In de private sector, maar ook in de publieke sector. Nog maar een paar jaar geleden had ik niet graag de gemeenteraadsleden de kost gegeven die schreeuwden over onveiligheid en dus —

en het door mij hiervoor genoemde Politiekeurmerk Veilig Wonen® zijn ketens en pakketten." (zie voor meer informatie de site van het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid: www.hetCCV.nl)

In gebieden met een lage criminaliteit is bereidheid voor maximale investeringen gering

hoezo 'dus'? — smeekten om camera's. Wat je met camera's wilde bereiken — het doel — bleef duister. Zelfs als je vrij basale vragen stelde als 'Wie gaat er naar de beelden kijken?' of 'Wat gaat die kijker doen als er iets gebeurt?' leidde dat al tot paniek. Nooit over nagedacht... het blijkt om een keten te gaan: camera, signaal, draadje, monitor, uitkijken, registratie, doorgeven, actie, bewijsmateriaal, veroordelen, check, et cetera. De DNA-douche tegen overvallers heeft een prijs gewonnen. Maar elke mislukte loodgieter kan een douche boven een winkeldeur monteren. Het gaat om de keten: douchen, herkennen van de gedouchte, hem pakken, bewijsvoering rond krijgen, veroordelen, opsluiten. Die keten- en pakketgedachte kom je al meer tegen binnen Integraal Veiligheids Beleid (IVB), CPTED (Crime Prevention Through Environmental Design) en Veilig Ontwerp en Beheer (www.StichtingVOB.nl). Ook een VeiligheidsEffectRapportage (VER)

Frits van de Kant: "De animo voor het realiseren van veilige woonwijken neemt af en dat kent naar onze mening meerdere oorzaken. De gemeenten streven wel naar veiligheid, maar willen dit met minimale investeringen zien te bereiken. De vele regels en eisen van het PKVW worden niet door iedereen op prijs gesteld en de roep om vereenvoudiging wordt steeds luider. Ook een groot deel van de woningcorporaties vindt het eisenpakket van PKVW te zwaar en zoekt een eigen weg. PKVW heeft de afgelopen jaren veel tijd en energie gestopt in de kwaliteit van de regels, maar heeft verzuimd de acceptatiegrenzen van de uitvoerende partijen te inventariseren.

In gebieden met een lage criminaliteit is de bereidheid voor maximale investeringen laag. Maar ook in de gebieden met hoge criminaliteit wordt niet altijd het eisenpakket van PKVW gevolgd. CB&V ontwikkelde speciaal voor deze marktpartijen een alternatief, de

2 Wat zijn de verwachtingen op het gebied van Beveiliging voor de komende jaren? Welke trends en ontwikkelingen zullen aan belang gaan winnen?

Paul van Soomeren: "Ik ben bang dat de 'trend' die ik schets — niet risicogericht maar aanbodgericht werken — nog wel even zal blijven. Het lijkt bijna de basiskaraktertrek van de beveiligingssector. Logisch, want degene die de meeste dozen verkoopt wint; en of in die dozen nou DNA-douches, sloten of camera's zitten doet er weinig toe. Wel

Caspar van Looveren: "Burgers klagen steeds meer dat ze toezicht op stille uren missen."

Caspar van Looveren

Nationale Beveiligingsrichtlijn (NBR), waardoor nu een keus is ontstaan voor uitvoerende partijen om toegesneden op het risico te kunnen investeren. De richtlijn, ontwikkeld in samenwerking met SKG, industrie en beveiligingsbranche, is door woningcorporaties positief ontvangen. Daarnaast kent de NBR een richtlijn voor hogere risico's. Deze aanvulling is geschreven op verzoek van verzekeraars, aangezien PKVW hierin niet voorziet. De NBR speelt in op de individuele behoefte van de klant en is laagdrempelig.

CB&V ontwikkelde in 2008 een concept dat beveiligen goedkoper maakt in plaats van duurder. De insteek is dat de kosten voor inspectie en certificatie, onder een aantal voorwaarden, door de industrie kunnen worden gedragen. Daar komt CB&V tegemoet aan wensen van gemeenten en woningcorporaties die graag bevestigd zien dat hun woningen correct en tegen lage kosten zijn beveiligd."

Caspar van Looveren: "Burgers klagen steeds meer dat ze toezicht op stille uren missen. Met name in de middelgrote gemeenten speelt dit probleem. Plaatsen die burgers het liefst mijden zijn stations en opstapplaatsen voor busvervoer. Ook gaat het om plekken in de wijk waar jongeren elkaar ontmoeten, de hangjongeren.

De gemeenten die hiermee worden geconfronteerd moeten op zoek naar mogelijkheden en partners om vooral het gevoel van veiligheid van burgers in de openbare ruimte te verbeteren. Maar hoe vergroot je als gemeente het toezicht als er nauwelijks grote problemen worden gemeld? Want het gaat vaak om subjectieve gevoelens, meestal niet

ondersteund door objectieve feiten. Wordt het daarom toezicht op afstand met behulp van camera's? De technische mogelijkheden daarvan nemen met de dag toe. Bovendien is er niet constant personeel voor nodig en dat bespaart flink op de kosten. Of gaat de gemeente op zoek naar mogelijkheden voor extra personeel dat toezicht houdt? Dat laatste zal niet gemakkelijk zijn met de huidige economische crisis."

3 Welk project in 2008 heeft in uw ogen een voorbeeldfunctie en excelleert binnen het thema Beveiliging?

Paul van Soomeren: "Ik wil niet naar een van de vele eenmalige projecten uit een subsidiecarroussel kijken. Wat ik bijvoorbeeld goed vind, is dat je in steeds meer gemeenten ziet dat er echt sprake is van een totaalpakket. Integraal Veiligheidsbeleid. Daarbij worden ook alle nieuwbouwplannen bekeken op mo-

mee, die in alle planfasen een toets uitvoert op de sociale veiligheid en die checkt of de aanpassingen in de vervolgstappen zijn verwerkt. Ook zijn er diverse gemeenten, zoals Alphen aan den Rijn en Roosendaal, die bijna standaard een VeiligheidsEffectRapportage toepassen bij grotere bouwplannen om zo de risico's en de oplossingen in beeld te brengen. Vaak gaat dat ook breder dan alleen veiligheid. Je komt snel op de bredere vraag hoe een gebouw en/of gebied gebruikt zal gaan worden en hoe je het moet beheren. Bij het ontwerpen van gebouwen en gebieden wordt raar genoeg nog veel te weinig nagedacht over hoe mensen een gebouw en gebied zullen gaan gebruiken en hoe je een gebouw en gebied veilig, effectief en efficiënt kunt beheren. Wie gaan er van een gebied gebruik maken en welke kansen en welke risico's geeft dit?

Enfin, je ziet dus gelukkig steeds meer gemeenten die deze vragen over veiligheid

Rijk stimuleert dat gemeenten elkaar opzoeken en samenwerken op het terrein van veiligheid

gelijke veiligheidsrisico's. Steden als Alphen aan den Rijn, Apeldoorn, Roosendaal en Oss doen dat heel goed. Bij omvangrijke nieuwbouw of een ingrijpende herstructurering loopt gedurende het hele ontwerp- en ontwikkelingstraject een adviseur sociale veiligheid

meer integraal benaderen en er beleid voor hebben gemaakt. Er is daar sprake van vooruitgang. Zo vindt beveiliging langzaam zijn bescheiden plekje in een veel breder beleid dat gericht is op het maken en beheren van veilige en prettige woonbuurten, winkel- ▶

Keten in de buurt in Oss. Best practice volgens Caspar van Looveren.

gebieden en bedrijventerreinen. En een veilige attractieve openbare ruimte natuurlijk.”

Frits van de Kant: “Er zijn inmiddels vele voorbeelden van optimaal ingerichte woonwijken die conform de PKVW-eisen zijn ingericht. Mijn best practice is echter geen keur-

merkwijk, maar een woningcorporatie die jarenlang heeft geïnvesteerd in Veilig Wonen. De woningcorporatie Gooi en Omstreken in Hilversum werkt vanuit de gedachte dat de basis van het ‘veilig’-voelen primair ligt bij de woning en de woonomgeving. De woningcorporatie beheert ruim 7.000 woningen en

nagenoeg alle woningen zijn in de periode 1996 tot en met 2000 opgeplust op PKVW-niveau. Zonder deze investering zou men circa 75 woninginbraken per jaar hebben genoteerd, wat neerkomt op zo'n 600 woninginbraken over de afgelopen acht jaar. De contactpersoon vertelde met gepaste trots

Veilig Wonen van woningcorporatie Gooi en Omstreken in Hilversum. Best practice volgens Frits van de Kant.

Integraal Veiligheidsbeleid bij gemeenten zoals Alphen aan den Rijn. Best practice volgens Paul van Soomeren.

dat zij in de afgelopen acht jaar slechts twee woninginbraken hadden genoteerd en een enkele poging. De investering had zich dus al lang terugbetaald.”

Caspar van Looveren: “Voor burgers is het meest belangrijk dat zij zich veilig voelen in

hun eigen woon- en leefomgeving. Om dat veiligheidsgevoel terug te geven, werken we in Oss met een bijzonder project dat erop is gericht om de betrokkenheid bij de eigen woonomgeving te vergroten. Professionals gaan letterlijk de wijk in met een keet. Ofwel ‘keten in de buurt’. Zo proberen we bewoners

weer met elkaar te laten praten en samen activiteiten in de eigen buurt te laten ontwikkelen die de leefbaarheid bevorderen. Of het nu gaat om een hangplek voor jongeren of om buurvrouwen met elkaar te laten koken, alles is met ‘keten in de buurt’ mogelijk (www.keten-in-de-buurt.nl).” ◀

Paul van Soomeren

is oprichter/directeur van DSP-groep, een onderzoeks- en adviesbureau met 60 medewerkers die veel

doen op het terrein van veiligheid en criminaliteitspreventie (www.dsp-groep.nl). Hij is ook bestuurslid van de Stichting Veilig Ontwerp en Beheer (www.StichtingVOB.nl) en Director of the Board of the International CPTED Association (www.cpted.net). Van Soomeren is meer dan 25 jaar actief op het kruispunt van bouw, ontwerp en beheer enerzijds en veiligheid, beveiliging en criminaliteitspreventie anderzijds.

Frits van de Kant

is directeur van het Centrum voor Beveiliging en Veiligheid (CB&V), opgericht door SKH (Stichting Keuringsbureau Hout), SKG (Stichting Kwaliteit Gevelbouw) en SHR (Stichting Hout Research). Hij richt zich volledig op het onderwerp inbraakwerendheid en bouwkundige beveiliging (www.cbenv.nl). De heer Van de Kant is lid van diverse NEN-commissies voor inbraakwerendheid en deelnemer aan het overleg Europese testinstituten. Hij was betrokken bij de landelijke ontwikkeling van het PKVW.

De heer Van de Kant is lid van diverse NEN-commissies voor inbraakwerendheid en deelnemer aan het overleg Europese testinstituten. Hij was betrokken bij de landelijke ontwikkeling van het PKVW.

Caspar van Looveren

is beleidsmedewerker Integrale Veiligheid bij de gemeente Oss. Hij deed werkervaring op het gebied van

personeel en arbeid op bij een verzekeringsbedrijf, een metaalbedrijf en een accountantsorganisatie. Sinds 1988 is hij werkzaam bij de gemeente Oss, waar hij vooral actief is op het beleidsterrein van de openbare orde en integrale veiligheid. Momenteel is Van Looveren lid van de werkgroep Regionaal Veiligheidshuis Maas en Leijgraaf, dat sinds juni 2007 in Oss staat.

